

คำวินิจฉัยของ นายชัยอนันต์ สมุทวณิช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๓

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายชัยชัย สุเมธโชติเมธา ถูกกล่าวหาว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคำร้องลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายชัยชัย สุเมธโชติเมธา ถูกกล่าวหาว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้สรุปได้ว่า นายชัยชัย สุเมธโชติเมธา ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายวีระกร คำประกอบ) เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) และมาตรา ๒๕๒ โดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งกรณีนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๗ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมหมายความว่า รัฐมนตรีที่มาจากการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม ย่อมสิ้นสภาพไป แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติในบทเฉพาะกาลให้ยังคงความเป็นรัฐมนตรีต่อไป จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยถือวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมืองตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรี และที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการออกจากตำแหน่งไว้เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง

ดังนั้น เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งได้ออกไปตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิม และถือเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ข้าราชการการเมืองดังกล่าวก็ย่อมถือว่าเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นกัน โดยถือวันเข้ารับตำแหน่งคือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉะนั้น จึงต้องยื่นภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และต้องยื่นอีกครั้งนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปี คือภายในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวม ๔ ครั้ง กล่าวคือ

ครั้งที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้ชี้แจงข้อเท็จจริงตามหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้ตอบมาตามหนังสือลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ สรุปความว่า ได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้รับแจ้งว่าจะยื่นหรือไม่ยื่นก็ได้ เพราะเป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างรัฐธรรมนูญฉบับเก่ากับฉบับใหม่ ประกอบกับผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดนครสวรรค์ด้วยก็ได้รับการชี้แจงในลักษณะเดียวกัน จึงเชื่อว่ามาตรา ๒๕๑ (๕) และ (๖) คงมีเจตนารมณ์เหมือนกัน แต่หากจำเป็นจะต้องแสดงก็พร้อมที่จะยื่นภายใน ๓๐ วัน

ครั้งที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ขอให้ดำเนินการให้ถูกต้องโดยด่วน ซึ่งผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งว่าอยู่ในระหว่างรวบรวมเอกสารหลักฐานและจะดำเนินการโดยด่วน

ครั้งที่ ๓ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ เตือนให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องโดยด่วน

ครั้งที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ขอให้ผู้ถูกร้องดำเนินการให้ถูกต้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว จะถือว่าผู้ถูกร้องไม่มีกรณีที่ชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ

ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมิได้ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงและมีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใดทั้งสิ้น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องนี้ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ และมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญ

จากการออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเพื่อรับฟังคำแถลงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ผู้ร้องได้แถลงโดยมีข้อเท็จจริงซึ่งไม่แตกต่างในสาระสำคัญจากที่ระบุไว้ในคำร้อง

ผู้ถูกร้องได้แถลงสรุปได้ว่า เหตุที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพราะผู้ถูกร้องมีความสับสนในช่วงคาบเกี่ยวระหว่างการใช้บังคับรัฐธรรมนูญฉบับเก่ากับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ประกอบกับขณะนั้นกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอันอาจส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนของทรัพย์สินและหนี้สิน ทั้งนี้ มิได้มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่าเมื่อผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยเมื่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ตอบว่า ได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้รับแจ้งว่าจะยื่นหรือไม่ยื่นก็ได้เพราะเป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างรัฐธรรมนูญฉบับเก่ากับฉบับใหม่ แต่หากจำเป็นจะต้องแสดงก็พร้อมจะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายใน ๓๐ วัน และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๑ ให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ถูกต้องโดยด่วน ซึ่งผู้ถูกร้อง

ก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งว่า อยู่ในระหว่างรวบรวมเอกสารและหลักฐาน และจะดำเนินการโดยเร็ว นั้น กรณียอมแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าคุณต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ประกอบมาตรา ๒๕๒ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ถูกต้องโดยด่วน แต่ผู้ร้องกลับมิได้ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงและมีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอย่างไร กรณียอมแสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ประกอบมาตรา ๒๕๕

นายชัชอนันต์ สมุทวณิช
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ